

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **P. N. T.**, zastoupená. Mgr. Richardem Polmou, advokátem se sídlem v Mladé Boleslavi, nám. Republiky 946, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2004, č. j. 7 Az 115/2004 - 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů v řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 8. 1. 2003, č. j. OAM-4237/CU-06-P16-2001, bylo dle § 25 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) zastaveno řízení.

Proti rozhodnutí žalovaného podala stěžovatelka žalobu, která byla rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2004, č. j. 7Az 115/2004 - 21 jako nedůvodná zamítnuta.

V kasační stížnosti, jež je podána z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b), d) s. ř. s., stěžovatelka uvádí, že s ní nebyl proveden žádný pohovor a žalovaný tak nemohl zjistit všechny skutečnosti rozhodné pro udělení azylu. V době doručování předvolání k pohovorům

se zdržovala na adrese T. 416, P. 9, kam jí byly doručovány zásilky. Nedokáže si však vysvětlit, proč jí pošta neodevzdala pozvánky k pohovorům, uvádí však, že mohla být nemocná a proto poštovnímu doručovateli neotevřela. V této souvislosti vytýká žalovanému, že se měl vícekrát pokusit o doručení, tento však jí doručil jen jednu pozvánku na pohovor a jednu pozvánku na náhradní pohovor. Postup žalovaného považuje za nekorektní a zákon obcházející.

Namítá rovněž, že v řízení před soudem nebyla zastoupena advokátem ani jiným zástupcem, aby mohla účinně hájit svá práva, neboť se česky domluví pouze obtížně. Ze své vlasti odcestovala za politickou svobodou a za lepší prací a lepšími výdělky. Pokud by se vrátila do Vietnamu, nemá naději na získání zaměstnání, navíc by si musela sehnat bydlení a zabezpečit ostatní nezbytné věci. Stěžovatelce rovněž v případě návratu hrozí trestní stíhání, neboť odcestovala bez platných dokladů, i nelidské a ponižující zacházení, stejně jako omezení jejích politických a náboženských svobod. Vzhledem k výše uvedeném navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost s tím, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a plně odkázal na správní spis. Vzhledem ke skutečnosti, že řízení o udělení azylu bylo zastaveno dle § 25 písm.d) zákona o azylu, nepodává vyjádření k důvodům stěžovatelky, jež jí vedly k podání žádosti, pouze uvádí, že byla opakovaně řádně vyzvána k účasti na pohovoru, avšak ani v jednom případě se bez omluvy nedostavila. Dosavadní průběh řízení neumožnil správnímu orgánu ve věci rozhodnout, a proto v souladu se zákonem o azylu řízení zastavil.

Jak vyplynulo z předloženého správního spisu, podala stěžovatelka dne 20. 12. 2001 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém jako důvod pro který o azyl žádá, uvedla důvod ekonomický, neboť ve Vietnamu žádné problémy neměla. Od 21. 12. 2001 se zdržovala na adrese u pana D. D. D. – H., T. 16, P. 9, od 11. 1. 2002 pak na adrese H. E., T. 416, P. 9. Na tuto adresu jí žalovaný zaslal 1. předvolání k pohovoru na den 20. 11. 2002, na který se stěžovatelka nedostavila a neučinila tak ani na 2. předvolání k pohovoru, jenž se měl konat dne 16. 12. 2002. Na základě výše uvedeného žalovaný dle § 25 písm. d) zákona o azylu řízení zastavil.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu, ve které v obecné rovině namítla porušení ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46, § 47 odst. 3 správního řádu a § 12, § 91 a § 25 písm. d) zákona o azylu; vlastní rukou pak dopsala, že výzvy k pohovorům nedostala, ač se celou dobu na výše uvedené adrese zdržovala.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 27. 2. 2004 žalobu jako nedůvodnou zamítl na základě skutečností, jež vyplynuly ze správního spisu a tvrzení žalobkyně v žalobě, kdy tato sama uvedla, že se v místě doručování po celou dobu zdržovala. Žalovaný proto nepochybil, když neúčast stěžovatelky na pohovorech považoval za nedostavení se bez vážného důvodu a protože stav spisového materiálu neumožnil rozhodnout ve věci samé, žalovaný oprávněně řízení zastavil.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ač v kasační stížnosti stěžovatelka uvádí, že tuto podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) s. ř. s., z obsahu kasační stížnosti je zřejmý důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vada řízení před správním orgánem, kdy stěžovatelka vytýká žalovanému nedostatečně zjištěný skutkový stav a pochybení při doručování předvolání k pohovorům k žádosti o udělení azylu, a dále důvod uvedený v § 103 písm. d) s. ř. s., kdy stěžovatelka namítá, že v řízení před soudem nebyla zastoupena advokátem ani jiným zástupcem aby mohla účinně hájit svá práva, neboť se česky domluví pouze obtížně.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Dle § 23 odst. 1 zákona o azylu provede pověřený pracovník ministerstva za účelem spolehlivého zjištění skutečného stavu věci pohovor se žadatelem o udělení azylu. O provedeném pohovoru sepíše protokol. Podle druhého odstavce je žadatel o udělení azylu povinen se dostavit na předvolání ministerstva k pohovoru.

Dle § 25 písm. d) zákona o azylu se řízení zastaví, jestliže žadatel o udělení azylu se bez vážného důvodu opakovaně nedostavuje k pohovoru (§ 23 odst. 2) nebo neposkytuje informace nezbytné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci a na základě dosud zjištěných skutečností nelze rozhodnout.

K naplnění podmínek pro zastavení řízení je tedy třeba opakované nedostavení se k pohovoru (zde tedy nejméně ve dvou případech), přičemž nesmí existovat důvod, pro který se tak stalo. Prvotním předpokladem toho, aby žadatel o azyl mohl tuto svoji zákonnou povinnost splnit, je proto jeho řádná vědomost o konání pohovoru a povinností správního orgánu je řádným způsobem tuto skutečnost žadateli sdělit.

Ze spisu žalovaného, tak jak byl předložen Nejvyššímu správnímu soudu, vyplynulo, že 1. předvolání ze dne 29. 10. 2002, kterým byla stěžovatelka vyzvána, aby se účastnila dne 20. 11. 2002 pohovoru k podané žádosti, bylo stěžovatelce řádně doručeno a to uplynutím úložní doby ve smyslu § 24 odst. 2 správního řádu . Protože se stěžovatelka, ač řádně předvolána, k tomuto pohovoru nedostavila, zaslal jí žalovaný 2. předvolání k pohovoru a to na den 16. 12. 2002. I toto druhé předvolání bylo stěžovatelce řádně doručeno uplynutím úložní doby ve smyslu § 24 odst. 2 správního řádu. Ani na druhé předvolání však stěžovatelka nereagovala a k pohovoru se nedostavila, aniž by svoji neúčast řádně omluvila.

Tvrzení, že stěžovatelka zásilky ani vyrozumění o uložení písemnosti neobdržela, nebylo v tomto řízení prokázáno. V posuzovaném případě došlo k doručení písemností žalovaného stěžovatelce ve smyslu § 24 odst. 2 správního řádu, neboť se stěžovatelka v místě doručení zdržovala a v řízení nebylo prokázáno takové pochybení doručovatele (pošty), které by na doručení písemnosti fikcí ve smyslu tohoto ustanovení mělo zásadní vliv (např. zkrácení úložní doby). Ze strany žalovaného proto došlo k naplnění podmínek pro zastavení řízení dle § 25 písm. d) zákona o azylu.

Námitky stěžovatelky o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu ohledně jejích důvodů, pro které požádala o udělení azylu považuje Nejvyšší správní soud v tomto řízení za právně irelevantní, neboť žalovaný ani soud v této věci meritorně nerozhodoval.

K námitce stěžovatelky, že v řízení před soudem nebyla zastoupena advokátem ani jiným zástupcem, aby mohla účinně hájit svá práva, neboť se česky domluví pouze obtížně, Nejvyšší správní soud uvádí, že soudní řád správní neobsahuje konkrétní ustanovení o právu účastníka řízení jednat před soudem ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s., ve kterém je odkázáno na přiměřené použití ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu pro řízení ve správním soudnictví, bylo třeba i v tomto řízení postupovat podle ustanovení § 18 o. s. ř., podle kterého mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení a mají právo jednat před soudem ve své mateřštině, přičemž soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. účastníku, jehož mateřštinou je jiný, než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Totéž platí, jde-li o ustanovení tlumočníka účastníku, s nímž se nelze dorozumět jinak, než znakovou řečí. Z posledně citovaného ustanovení tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že musí vyjít taková potřeba v řízení najevo. V posuzované věci má Nejvyšší správní soud za to, že potřeba ustanovit stěžovatelce tlumočníka v řízení před soudem najevo nevyšla, a to se zřetelem na skutečnost, že z obsahu spisu není patrno, že by český jazyk neovládala. Stěžovatelka sepisovala podání určené soudu v jazyce českém a dokázala tedy zareagovat adekvátním procesním úkonem k ochraně svých práv, a to včetně podaní kasační stížnosti a udělení plné moci pro toto řízení. Rovněž k poučení, zaslaného jí Městským soudem v Praze, o možnosti rozhodnout ve věci samé bez jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s., nevyjádřila stěžovatelka nesouhlas. Zastoupení advokátem v řízení před krajským soudem není povinné.

Nejvyšší správní soud neshledal na základě výše uvedeného stížnostní námitku stěžovatelky opodstatněnou, neboť dospěl k závěru, že stěžovatelčina procesní práva v daném řízení nedoznala žádné újmy, a proto soudní řízení nebylo postiženou vadou, kterou má na mysli ust. § 103 odst.1 písm. d) s. ř. s. a která by mohla mít vliv na zákonnost předmětného rozhodnutí.

Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 11. dubna 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu